

## O DELU KOMISIJE

### za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu z oceno stanja v zvezi z uresničevanjem ZZZ na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik

Ob analizi uresničevanja ZZZ na področju občine Ljubljana Vič-Rudnik zajemamo dejavnost od časa razprav v osnutku zakona do datuma 11. december 1978, ko so morale temeljne organizacije združenega dela, poslovne skupnosti in organizacije poslovnega združevanja prilagoditi samoupravno organiziranost in uskladiti samoupravne splošne akte z določili ZZZ, kakor tudi dejavnost po preteku zakonskega roka vključno z nalogami, ki čakajo združeno delo v prihodnje. Če je bil zakonsko določen rok meja, ki naj v okviru samoupravne splošne zakonodaje uredi osnove samoupravne organiziranosti, povezovanja dela in sredstev na podlagi dohodka, udeležbe v njegovem ustvarjanju in razporejanju, povezovanje gospodarstva z drugimi družbenimi dejavnostmi v celotni integraciji in tesni povezanosti združenega dela z uveljavljanjem sistema samoupravnega družbenega planiranja oz. celotne organiziranosti dela in sredstev na novih osnovah, pa je gospodarjenje na novih osnovah trajen proces.

Ko imamo pred očmi dejstvo, da pomeni uveljavitev zakona — prestrukturiranje celotnega sistema združenega dela na načelih združevanja dela in sredstev

— dokončno uveljavitev družbenoekonomskih razmerij, ki temeljijo na družbeni lastnini kot negaciji lastninske pravice

— uveljavitev odnosov, ki temeljijo na pojmovanju dohodka kot rezultatu združenega dela, ki ima v samoupravnem socializmu poudarjen družbeni značaj

— pojmovanje dohodka, ki izvira iz medsebojne odvisnosti in odgovornosti delavcev v združenem delu v okviru družbene delitve dela in družbene reprodukcije v celoti in zagotovitev spoštovanja neodtujljivih pravic delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom,

— uveljavitev kompleksnega odločanja znotraj sfere združenega dela,

— rast in nadaljnji razvoj delegatskega sistema

je jasno, kako velik korak je bil v preteklem obdobju napravljen pa tudi, kako velike naloge nas čakajo v nadaljnjem razvoju naše socialistične samoupravne družbe. Kajti Zakon o združenem delu izraža kontinuiteto samoupravljanja in našega razvoja, pogloblja preverjene vrednote naše socialistične družbe in predstavlja do sedaj najpopolnejšo uzakonitev vseh razmerij in stanj, ki nastajajo med ljudmi ter med ljudmi in stvarmi v procesu ustvarjanja nove vrednosti na temeljih družbene lastnine sredstev za proizvodnjo in samoupravljanja.

ZZZ, ki je po svoji vsebini sistemski zakon, nalaga združenemu delu načrtno, integralno, sistematično, poslovno in strokovno uresničevanje določil, kar je izjemno pomembna, zahtevna in široko zajeta aktivnost. Njegova časovna opredelitev je bila za ureditev

interne zakonodaje kot temeljnih aktov samoupravne organiziranosti in gospodarjenja na novih osnovah omejena z dvema terminoma (razen za primere, ko to republiški oz. pokrajinski zakon določa drugače): za določbe zakona o ugotavljanju celotnega prihodka, razporejanje prihodka in čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev do 1. januarja 1978, za ostalo prilagoditev oz. uskladitev do 11. decembra 1978.

Dosledna in kompleksna uveljavitev Zakona o združenem delu je zahtevala organizirano, koordinirano in programirano aktivnost vseh dejavnikov družbenega življenja. Široko razgibana aktivnost na vseh ravneh in področjih dela in življenja je bila razvita še ob osnutku zakona o združenem delu, še bolj pa po njegovem sprejetju v vsem obdobju do zakonskega roka za prilagoditev samoupravne organiziranosti in uskladitev samoupravnih splošnih aktov z določili zakona in sedanjem času, ko je 11. december za nami. Za čim bolj uspešno realizacijo te naloge in usklajeno akcijo je bila v prvi polovici leta 1977 pri skupščini občine imenovana komisija za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu. Že z ustanovitvenim aktom komisije je bilo dogovorjeno, da mora posebno pozornost posvetiti predvsem naslednjim vprašanjem: spodbujanju hitrejšega procesa združevanja dela in sredstev, razvijanju dohodkovnih odnosov, poglobljanju samoupravnega sporazumevanja, zlasti glede združevanja dela in sredstev temeljnih organizacij združenega dela, razvijanju samoupravnih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih ter doslednejši realizaciji načela svobodne menjave dela, izpopolnjevanju delegatskega sistema in odnosom v OZZ, SIS in družbenopolitičnih skupnostih.

Komisija je skupno z družbenopolitičnimi organizacijami in drugimi dejavniki v občini postavila program in vsebino dela ter ob zaključku leta 1977 podala skupščini izčrpano poročilo o delu in stanju v občini na področju uresničevanja določil zakona o združenem delu s priporočili o nadaljnjem delu. Julija 1978 je bila imenovana nova komisija, ki je začela z aktivnim delom v septembru 1978. Prizadevanja in napor vsega združenega dela pri ostvarjanju novih družbenoekonomskih odnosov, združevanju dela in sredstev, odločanja pri ustvarjanju in razporejanju ustvarjenega dohodka, izpeljave svobodne menjave dela med delavci TOZZ in DSSS, uveljavljanju sistema samoupravnega družbenega planiranja ob organizirani in koordinirani aktivnosti komisije in družbenopolitičnih dejavnikov v občini rezultirajo v zadovoljivem zaključku prve faze izvajanja zakona o združenem delu, ki je omejena z dveletnim rokom po sprejetju in uveljavitvi zakona o združenem delu.

Delo komisije v drugem letu je bilo z različno intenzivnostjo usmerjeno predvsem na vsebinska področja:

— samoupravno organiziranost združenega dela, stanje uveljavljenih družbenoekonomskih odnosov in spremembe v teh odnosih

— uresničevanje zakona z uveljavljanjem vseh ustreznih samoupravnih splošnih aktov, ki določajo razmerja in odnose v združenem delu, in predstavljajo temelj porajajočemu se novemu samoupravnemu redu

— uresničevanje zakona v celotnem sistemu samoupravne organiziranosti združenega dela v okviru družbenopolitičnih skupnosti.

V kratkem času, ko je delovala novo imenovana komisija je bil poudarek njenega dela predvsem na drugem področju, to je uveljavljanju samoupravnih splošnih aktov v vsem združenem delu, glede na ugotovitev, da je bilo po veliki aktivnosti v drugi polovici leta 1977 v prvem polletju 1978 opaziti dokajšnjo umirjenost.

Delo na pripravi novih in uskladitvi posameznih obstoječih samoupravnih splošnih aktov je pri večini OZZ potekalo, vendar prepočasi tako, da konec septembra še velik del OZZ ni imel v celoti uresničenih osnovnih določil zakona v interni samoupravni zakonodaji. Vključno pocpešeni družbeni aktivnosti in angažiranosti organov samoupravljanja, poslovnih organov in družbenopolitičnih organizacij ter strokovnjakov v OZZ pa je združeno delo le delno uspelo nadoknaditi zamujeno.

Delo za usklajevanje splošnih aktov z zakonom o združenem delu, ki terja obsežne vsebinske spremembe, zahteva veliko intenzivnost in angažiranost v pripravi osnov, v fazi razprave o njih

in v postopku sprejemanja. Ob roku smo bili soočeni z dejstvom, da je na področju te občine imelo urejeno samoupravno zakonodajo v skladu z zakonom o združenem delu komaj 60 % vseh organizacij združenega dela, in da sta v 40 % vseh primerov, ko temeljni akti niso bili sprejeti manjkala še dva ali več osnovnih samoupravnih aktov. V večini vseh primerov je bila to odsotnost predvsem enega, dveh ali celo vseh treh izmed aktov: samoupravni splošni akt o temeljih plana, pravilnika o delovnih razmerjih in razvida del in nalog. To pomeni, da do 11. decembra velik del OZD ni imel z zakonom o združenem delu usklajenih področij planiranja, medsebojnih delovnih razmerij in del in nalog, ki jih morajo izpolnjevati delavci pri opravljanju dejavnosti organizacije združenega dela. Da so nekatere OZD jemale obvezo zakona zelo elastično, se izraža v dejstvu, da je velik del OZD, ki so kršile zakonska določila glede obveznega roka uskladitve (660 čl. ZZD) nadoknadil zamujeno v času do konca preteklega leta. Po poročilih, ki jih je komisija prejela od OZD pa je bilo ob zaključku leta še vedno 25 OZD, ki tudi do konca leta 1978 niso izpolnile zakonskih obveznosti niti v pogledu popolne ureditve interne zakonodaje, pa zato ni bilo zakonskega opravičila. Med temi OZD so tako organizacije s področja gospodarstva kot negospodarstva in z velikim številom zaposlenih kot z relativno majhnim. Po dogovoru z družbenopolitičnimi organizacijami in občinskimi strokovnimi službami je komisija skupno z občinskim sindikalnim svetom sklicala sestanek z individualnimi poslovnimi organi in predsedniki delavskih svetov vseh 25 OZD z namenom, da v neposrednem kontaktu ugotovimo vzrok kasnitev in skupno poiščemo čim hitrejšo rešitev. Dogovor je bil, da se pri vseh OZD pospeši in intenzivira delo v zvezi z realizacijo sprejemov vseh še manjkajočih samoupravnih splošnih aktov, tako da se te pomanjkljivosti v vseh primerih odpravijo najkasneje do izteka prvega tromesečja tega leta.

Analize ob sprejemanju uresničevanja zakona o združenem delu v vsem dvehletnem obdobju so pokazale, da je uresničevanje zakona dolgoročen, kompleksen proces, v katerem bo potrebno obvladati vrsto novih problemov in tudi tekoče iskati nove rešitve. Pri IS skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je bila 15. 2. 1979 imenovana komisija za pregled samoupravnih splošnih aktov. Rezultati njihovega dela bodo tekoči napotki za izpolnjevanje in dograjevanje družbenoekonomskih razmerij v sistemu samoupravljanja kakor tudi opozorilo za pojavljanje ev. nepravilnosti in s tem podlaga za popravke, dopolnila in izpopolnitve določene interne zakonodaje.

Prednost samoupravnega organiziranja je že prodrla v zavest večine delavcev, težave pa so še na posameznih področjih, od razporejanja dohodka do planiranja. V zvezi z uveljavljanjem sistema samoupravnega planiranja ugotavljamo še velika zaostajanja in vsebinska neskladja. Ta pomanjkljivost ni značilna samo za področje naše občine. Vsebinska določila samoupravnih sporazumov o temeljih planov, pa letni in srednjeročni plani, sprejemanji na podlagi začasnega in srečujočega planiranja so eden bistvenih pogojev zagotavljanja usklajenih odnosov v družbeni reprodukciji skladnega, stabilnega, gospodarskega, prostorskega in socialnega razvoja. Delavci so svoje pravice in obveznosti planiranja (člen 24 ZZD) družbenega in materialnega razvoja svoje organizacije združenega dela uresničili le deloma, večji napredek pa je dosežen v sodelovanju pri planiranju razvoja v okviru družbenopolitičnih skupnosti. Pomembnost ureditve področja planiranja je zahtevala čim širšo in hitro akcijo vseh dejavnikov v občini, ki še vedno teče. Tudi v okoljih, kjer so sprejeli vse planske dokumente, zapažamo pomanjkljivo vsebino, saj čisto manjka vrsta elementov, ki bi jih plani morali vsebovati.

Posebno pozornost smo posvetili tudi samoupravnemu organiziranosti. Do konca l. 1978 je več kot tretjina vseh OZD spremenilo svojo samoupravno organiziranost. V celotnem obdobju uresničevanja ZZD je bila na to področje usmerjena velika aktivnost zlasti DPO, še posebej v okviru akcije »49«. Rezultati so se odrazili v utrjevanju in dograjevanju samoupravnih sporazumov o združenju delavcev v TOZD in dograjevanju odnosov, ki nastajajo na osnovi združevanja v višje asociacije, združenega dela (SOZD, Posl. skupnosti). Ta proces bo tudi v bodoče teklen kontinuirano in se bo potreba realizacije spremembe v organiziranosti pojavila

vedno, kadar bo dislocirani obrat izpolnjeval pogoje za ustanovitev TOZD in kadar bo dislocirani obrat TOZD, ali enovita DO pogojevala spremembo v obliki organiziranosti. V sedanjí fazi teče vrsta teh procesov in pričakujemo z rezultati ustrezne organiziranosti večje samoupravno odločanje in boljše rezultate gospodarjenja. V bodoče nas čaka mnogo dela v dograjevanju odnosov med TOZD in DSSS, med področje trgovine in proizvodnje in na področju svobodne menjave dela v družbenih dejavnostih. Pomanjkljivosti uresničevanja zakona o združenem delu na področju pridobivanja prihodka in ugotavljanja rezultatov dela delavcev v DSSS, v odnosih med proizvodnjo in trgovino (ustrezno združevanje dela in sredstev, skupne naložbe in skupna tveganja itd.) in na področju svobodne menjave dela v materialni sferi in družbenih dejavnostih so značilne za celotno področje in niso izrazitejšje v tej občini. Delno je vzrok zaostajanju tudi kasnitev v izdaji zakonskih določil, ki naj enotno za vso republiko urejajo področje skupne porabe, vendar je to samo eden vzrokov. Drugi, bistvenejši so v proračunskem pristopu urejanja financiranja in programiranja dela, neustreznih oblikah informiranja in neustreznih oblikah sprejemanja programov dejavnosti na področju svobodne menjave dela.

V najtesnejši povezavi z informiranostjo je tudi odločanje. Odločanje delavcev znotraj OZD, po delegatih o razporeditvi doseženega rezultata gospodarjenja, dohodka, o načrtih razvoja oziroma planiranja medsebojnega povezovanja in o drugih poslovnih in organizacijskih odločitvah je dobro izvedeno, so pa še vedno primeri premajhnega ali premalo popolnega informiranja. Naloga vseh činiteljev je, da si prizadevajo za čim ustrežnejšo informiranost. Kajti le dobro in polno informiran delavec lahko polnopravno odloča o vseh pomembnih vprašanih gospodarjenja in bodočega razvoja OZD in širšega prostora družbenopolitične skupnosti in s tem resnično in čim bolj vpliva na tok dogajanja in na razporeditev ustvarjenega dohodka.

Nagrajevanje po delu je področje, kjer je še vedno zelo veliko nedorečenega. Precej organizacij združenega dela je v letu 1978 spremenilo oz. dopolnilo sporazume, s katerimi delavci urejajo področje delitve čistega dohodka, osebnih dohodkov in sklada skupne porabe. Ta sprememba je bila nujna tam, kjer niso bila polno uveljavljena merila in odnosi, ki bi zagotavljali odločilen vpliv rezultatom dela.

Velik napredek je bil dosežen v uveljavljanju delegatskih razmerij in dela v okviru družbenopolitičnih skupnosti, mnogo pa bo še potrebno opraviti v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, kjer delegatsko delovanje še ni polno zaživelo in ostaja še preveč samo v formalnem izrazu.

Da bi aktivnost uresničevanja vseh določil ZZD pospeševali in zagotavljali tudi še v naprej, je komisija ob izteku dvehletne dobe usklajevanja in urejanja razmerij in samoupravne organiziranosti sprejela naslednje sklepe in priporočila:

— na dograjevanju družbenoekonomskih odnosov na vseh področjih in izpopolnjevanju samoupravne organiziranosti je nujno pospešeno delati in k uspešnemu zaključku pripeljati akcije ustanavljanja novih TOZD in uresničevanja samoupravnih odnosov v njihovem povezovanju z višjimi asociacijami združenega dela;

— dograjevati odnose v sistemu razporejanja ugotovljenega dohodka na načelih nagrajevanja po delu in čim bolj usklajenega gibanja rasti OD z rastjo produktivnosti dela in dohodka,

— zagotoviti polno uveljavitev sistema samoupravnega družbenega planiranja v vseh sredinah in na vseh nivojih,

— zagotoviti uresničevanje načel svobodne menjave dela znotraj sfere materialne proizvodnje in med delavci materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti,

— izpopolnjevati sistem informiranja v cilju celovite, vsestranske objektivne in izčrpne informacije kot podlage za uveljavitev pravice in dolžnosti odločanja delavcev o vseh pomembnih vprašanih razvoja in razpolaganja z ustvarjenim dohodkom,

— pospeševati spremembe družbenoekonomskih odnosov, ki naj omogočajo čim popolnejše sodelovanje in razreševanje o vprašanih:

tekoče ekonomske politike, stabilizacije

samoupravnega planiranja  
dohodkovnih odnosov in nagrajevanja po delu  
povezanosti združenega dela  
uresničevanja načel svobodne menjave dela  
ustreznosti samoupravne organiziranosti  
urejanja družbenoekonomskega položaja delavca, načrtovanja  
itd.

SKUPŠČINA OBČINE  
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

Komisija za spremljanje izvajanja  
zakona o združenem delu

*predlog*

Zaradi izenačevanja pogojev gospodarjenja, skladnega razvoja SR Slovenije, zagotovitve enakopravnega položaja občana in v skladu s 7. členom zakona o davkih občanov sklenejo skupščine občin v SR Sloveniji

## DOGOVOR

### o usklajevanju davčne politike v letu 1979

#### 1. člen

Skupščine občin v SR Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: udeleženske) soglašajo, da bodo pri oblikovanju davčne politike v občinah v letu 1979 izhajale iz naslednjih načel:

- da morajo družbenopolitične skupnosti zagotoviti, da bodo obveznosti plačevanja davkov določene tako, da se z njimi trajno vzpodbuja zavezanca k večji produktivnosti dela in da ne pride do neutemeljenih razlik v višini obveznosti med posameznimi družbenopolitičnimi skupnostmi;
- da za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb občani prispevajo po načelu, da sorazmerno več prispeva tisti, ki dosega večji dohodek;
- da se zagotovi kvaliteta opravljanja nalog občinskih davčnih uprav in okrepi skrb za učinkovitejšo uresničevanje ustavnosti in zakonitosti.

#### 2. člen

Udeleženske so soglasne, da v letu 1979 nadaljujejo z naporji, da se tako v republiškem kot v regionalnih okvirih doseže večja usklajenost v davčni politiki in v njenem izvajanju.

#### 3. člen

Udeleženske bodo v letu 1979 predpisale naslednje davke in takse, ki so po zakonu dohodek občin:

1. davek iz osebnega dohodka delavcev,
2. davek iz kmetijstva,
3. davek iz obrtne dejavnosti,
4. davek iz intelektualnih storitev,
5. davek iz avtorskih pravic,
6. davek na dohodke od premoženja,
7. davek od premoženja,
8. davek na dobitke od iger na srečo,
9. davek na promet nepremičnin,
10. davek od prometa proizvodov in storitev,
11. takse.

#### 4. člen

Udeleženske se dogovorijo, da bodo v letu 1979 uvedle davek iz osebnega dohodka delavcev po stopnji do 0,5%.

#### 5. člen

Udeleženske bodo v letu 1979 v skladu z določbami zakona o davkih občanov razdelile zemljišča v štiri skupine katastrskih občin in predpisale proporcionalne stopnje davka iz kmetijske dejavnosti v naslednjih mejah: